

देश व विदेशातील साप्ताहिक चालू घडामोडी 24 ते 30 सप्टेंबर 2023

राष्ट्रीय बातम्या

नॅशनल पॉप्युलेशन रजिस्टर (NPR) आणि जनगणना
राष्ट्रीय लोकसंख्या नोंदणी (NPR)

- नॅशनल पॉप्युलेशन रजिस्टर (NPR) ही देशातील सामान्य रहिवाशांची नोंदणी आहे.
- त्यात भारतीय नागरिकांसह परदेशी नागरिकांचाही समावेश आहे.
- रहिवाशांचे वर्गीकरण नागरिकत्व (नागरिकांची नोंदणी आणि राष्ट्रीय ओळखपत्र जारी करणे) नियम, 2003 नुसार केले गेले.
- सामान्य रहिवासी अशी व्यक्ती आहे जी गेल्या 6 महिन्यांपासून किंवा त्याहून अधिक काळ स्थानिक परिसरात वास्तव्य करत आहे किंवा अशी व्यक्ती जी पुढील 6 महिने किंवा त्याहून अधिक काळ त्या भागात राहण्याचा विचार करत आहे.

जनगणना

- लोकसंख्या जनगणना विविध घटकांबद्दल राज्याची मूलभूत आकडेवारी प्रदान करते
- त्यामध्ये मानवी संसाधने, लोकसंख्या, संस्कृती आणि सर्व स्तरावरील आर्थिक संरचना यावरील डेटाचा समावेश आहे.
- दशकीय जनगणना आयोजित करण्याची जबाबदारी भारताच्या रजिस्ट्रार जनरल आणि जनगणना आयुक्त कार्यालयाकडे असते.
- ते गृह मंत्रालयाच्या अखत्यारीत येते.

तुम्हाला माहित आहे का?

- पहिली समकालिक जनगणना ब्रिटिश राजवटीत 1881 मध्ये भारताच्या डब्ल्यू सी प्लॉडेन जनगणना आयुक्तांनी केली होती

जन्म आणि मृत्यूची नोंदणी (सुधारणा) विधेयक, 2023 मंजूर झाले.

- दुरुस्ती विधेयक जन्म आणि मृत्यू नोंदणी कायदा, 1969 मध्ये सुधारणा करण्याचा प्रयत्न करते ज्यामध्ये जन्म आणि मृत्यूची नोंदणी आणि नियमन करण्याची तरतूद आहे.
- हे विधेयक जोडते की रजिस्ट्रार जनरल नोंदणीकृत जन्म आणि मृत्यूचा राष्ट्रीय डेटाबेस ठेवतील.
- हे विधेयक अकॉर्डिबल जन्म किंवा मृत्यू प्रमाणपत्र (इलेक्ट्रॉनिक किंवा अन्यथा) मिळवण्यासाठी अर्क मिळविण्याच्या तरतुदीत सुधारणा करते.
- हे विधेयक जोडते की, जन्माच्या बाबतीत, निर्दिष्ट व्यक्तींनी पालक आणि माहिती देणाऱ्यांचा आधार क्रमांक प्रदान केला पाहिजे.
- जिल्हा निबंधक हे अपील करणारे अधिकारी आहेत
- हे डिजिटल जन्म प्रमाणपत्रांच्या दिशेने लक्षणीय बदल घडवून आणते.

तुम्हाला माहित आहे का?

- जन्म आणि मृत्यूची नोंदणी समवर्ती सूची अंतर्गत येते, ज्यामुळे संसद आणि राज्य विधानमंडळांना या विषयावर कायदे करण्याचे अधिकार मिळतात.

ASI स्मारकांसाठी नियम बनवण्यात येणार

- परिवहन पर्यटन आणि संस्कृतीच्या संसदीय स्थायी समितीने सरकारला ते वास्तववादी बनवण्यासाठी नियमांमध्ये सुधारणा करण्यास सांगितले आहे.

मुख्य तथ्ये:

- विद्यमान नियम 100 मीटर क्षेत्र निषिद्ध म्हणून घोषित करतात आणि 300 मीटरचे नियमन करतात.
- तरतुदी सर्व महत्त्वाच्या आणि महत्त्वाच्या नसलेल्या स्मारकांना लागू होतात.
- चिन्हांकित क्षेत्राच्या आजूबाजूला राहणाऱ्या स्थानिकांच्या बांधकाम आणि नूतनीकरण प्रक्रियेत नियम अडथळा आणत आहेत.

तुम्हाला माहित आहे का?

- निषिद्ध आणि प्रतिबंधित क्षेत्राची तरतूद 2010 मध्ये प्राचीन स्मारके आणि पुरातत्व स्थळे आणि अवशेष (AMASR) कायदा, 1958 मध्ये दुरुस्तीद्वारे सादर करण्यात आली.

जागतिक रेटिंग एजन्सी मूडीजने भारताच्या आधारबाबत चिंता व्यक्त केली आहे

- जागतिक रेटिंग एजन्सी मूडीज इन्व्हेस्टर्स सर्व्हिसने भारताच्या आधार कार्यक्रमासारख्या केंद्रीकृत ओळख प्रणालींमध्ये सुरक्षा आणि गोपनीयतेच्या भेद्यतेबद्दल चिंता व्यक्त केली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे

- त्यांच्या मते युनिक आयडी प्रणालीमुळे अनेकदा दमट परिस्थितीत सेवा नाकारली जाते आणि त्या वेळी बायोमेट्रिक देखील अविश्वसनीय असते.
- अधिकृतता स्थापन करण्याच्या ओझ्याचाही सामना करावा लागतो.
- यामुळे मजुरांना आधार-आधारित पेमेंट समस्या निर्माण होऊ शकतात.

आधार

- आधार हा भारतीय विशिष्ट ओळख प्राधिकरण (UIDAI) द्वारे जारी केलेला 12-अंकी अद्वितीय ओळख क्रमांक आहे.
- हे ओळखीचा पुरावा म्हणून काम करते, जी व्यक्तीच्या बायोमेट्रिक आणि लोकसंख्याशास्त्रीय माहितीशी जोडलेली असते.
- अनेक सरकारी सेवांसाठी आता ते अनिवार्य झाले आहे

तुम्हाला माहित आहे का?

- हा जगातील सर्वात मोठा डिजिटल कार्यक्रम आहे जो अनुदानाच्या हस्तांतरणातील गळती कव्हर करण्यात मदत करतो.

New Launch **Bilingual**

Maharashtra

Test Mate

**MPSC | Saral Seva |
Talathi & Others**

600+ Total Tests

हाऊस पॅनेलने सरकारला ESIC च्या क्रियाकलापांवर लक्ष ठेवण्यास सांगितले

- कामगारांवरील संसदीय स्थायी समितीने (PSC) केंद्र सरकारला कर्मचारी राज्य विमा महामंडळाच्या (ESIC) क्रियाकलापांवर कठोरपणे लक्ष ठेवण्यास सांगितले आहे, जेणेकरून सामाजिक सुरक्षा लाभ अधिक कामगारांपर्यंत पोहोचतील.

ESIC:

- 1948 च्या एम्प्लॉई स्टेट इन्शुरन्स ॲक्ट अंतर्गत याची स्थापना केली आहे
- ईएसआय योजनेच्या देखरेखीसाठी ते जबाबदार आहे.
- हे कामगार आणि रोजगार मंत्रालयाच्या अंतर्गत काम करते
- कामगार लोकसंख्या आणि ESI योजनेतर्गत तात्काळ आश्रित किंवा कुटुंबास सामाजिक-आर्थिक संरक्षण प्रदान करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.

महाराष्ट्र राज्य बातम्या

पुणे नागरी मंडळाने सिंहगड किल्ला आणि शिवसृष्टी येथे 'सिग्नेचर वॉक' सुरू करण्याचा निर्णय घेतला.

- नागरीकांना या प्रतिष्ठित स्थळी नेण्यासाठी पुणे नागरी मंडळाने सिंहगड किल्ला आणि शिवसृष्टी येथे 'सिग्नेचर वॉक' सुरू करण्याचा निर्णय घेतला.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- हे नागरी संस्थेच्या हेरिटेज वॉक उपक्रमाला मिळालेल्या सकारात्मक प्रतिसादाच्या पार्श्वभूमीवर आहे.
- शिवसृष्टी हे पुण्यातील ऐतिहासिक थीम पार्क आहे आणि बाबासाहेब पुरंदरे यांनी स्थापन केले आहे.
- शिवसृष्टी ही शिवाजी महाराजांचे जीवन आणि कर्तृत्व यांना समर्पित आहे
- स्वारगेटवरून बसेसची व्यवस्था करणे, या ऐतिहासिक स्थळांना मार्गदर्शन करणे आणि सहभागींना त्यांच्या समृद्ध इतिहासाबद्दल अंतर्दृष्टी प्रदान करणे या सिग्नेचर वॉकचा समावेश असेल.

महाराष्ट्र सरकारने महिला सक्षमीकरण योजना जाहीर केल्याच्या 24 तासांच्या आत रोखून धरली

- "मुख्यमंत्री महिला शक्तीकरण अभियान" ही योजना राज्यात 2 ऑक्टोबर 2023 ते 1 ऑक्टोबर 2024 या कालावधीत राबविण्यात येणार होती, परंतु ती आता महाराष्ट्र सरकारने रोखून धरली आहे.

योजनेबद्दल:

- महाराष्ट्र सरकारचा मुख्यमंत्री महिला सशक्तिकरण अभियान (MMSSA) कार्यक्रम आहे
- या योजनेचा उद्देश महिलांना व्यावसायिक प्रशिक्षण, कौशल्य विकास आणि रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देऊन त्यांचे सक्षमीकरण करणे आहे.

उद्दिष्ट - महिलांना स्वावलंबी आणि आर्थिकदृष्ट्या स्वावलंबी बनवणे.

- महिलांची सामाजिक, आर्थिक आणि शैक्षणिक स्थिती वाढवणे.
- आपत्ती, हिंसा किंवा इतर असुरक्षिततेमुळे प्रभावित झालेल्या महिलांचे समाजाच्या मुख्य प्रवाहात पुनर्वसन करणे

पुणे-मुंबई द्रुतगती मार्गावर बोरघाटावर आणखी दोन बोगदे करण्यात येणार आहेत.

- आठ स्तरांसाठी अडीच हजार कोटींची तरतूद केली आहे
- एक्सप्रेस वेवर वाहनांची संख्या वाढवण्यासाठी आणि भविष्यातील वाढीसाठी आणखी दोन लेन आहेत
- 'मिसिंग लिंक' हा प्रकल्प रस्ते विकास महामंडळाने सुरू केला होता आणि तो अंतिम टप्प्यात असतानाच गतिरोध तोडण्यासाठी आहे.
- हा 12.1 किलोमीटर लांबीचा रस्ता आहे जो मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्गाला यशवंतराव चव्हाण द्रुतगती महामार्गाशी जोडेल,
- ते मुंबई-पुणे द्रुतगती महामार्गाच्या घाट विभागाला बायपास करेल.
- या प्रकल्पामध्ये दोन बोगदे, दोन मार्गिका आणि केबल-स्टेड ब्रिज यांचा समावेश आहे.

राज्यातील सरकारी शाळा आता 5 किंवा 10 वर्षांसाठी खाजगी आणि सार्वजनिक क्षेत्रातील दत्तक घेऊ शकतात

- शालेय शिक्षण विभागाने राज्यातील 62,000 हून अधिक सरकारी शाळांना सरकारी शाळा दत्तक घेण्यासाठी राज्य आणि विभागीय स्तरावरील समन्वय समित्यांची स्थापना करून शासन निर्णय जारी केला.

महत्त्वाचे मुद्दे

- शाळा दत्तक योजना ही राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणाच्या 'विद्यांजली' उपक्रमाचा एक भाग आहे.
- शाळांची दुरुस्ती, देखभाल आणि रंगरंगोटी करण्यापासून ते आरोग्य, स्वच्छता आणि आधुनिक तंत्रज्ञानाच्या वापरावर लक्ष केंद्रित करून पटसंख्या वाढवण्यापर्यंतचा समावेश दत्तक योजनेत केला जाईल.

विद्यांजली उपक्रम

- देशभरातील सामुदायिक आणि खाजगी क्षेत्राच्या सहभागाद्वारे शाळांना बळकट करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.
- कॉर्पोरेट हाऊसेस त्यांच्या कॉर्पोरेट सोशल रिस्पॉन्सिबिलिटी (CSR) निधीद्वारे शाळा दत्तक घेऊ शकतात.

महाराष्ट्रातील रायगड जिल्ह्यातील चिरनेर जंगल सत्याग्रहातील हुतात्म्यांना पोलिसांनी श्रद्धांजली अर्पण केली.

- सरकार या कार्यक्रमाबाबत अनभिज्ञ असल्याने यंदा हा कार्यक्रम साध्या पद्धतीने पार पडला.
- यंदा हा 93 वा स्मृतिदिन होता.

चिरनेर जंगल सत्याग्रह बद्दल

- स्वातंत्र्यपूर्व काळात ही अहिंसक सविनय कायदेभंगाची चळवळ होती.
- हे भारतातील ब्रिटिश वसाहती सरकारच्या विरोधात आयोजित करण्यात आले होते.
- 25 सप्टेंबर 1930 रोजी महाराष्ट्रातील रायगड जिल्ह्यातील चिरनेर गावात घडली.
- हे ब्रिटिश सरकारने लागू केलेल्या वन कायद्यांच्या संख्येच्या प्रतिसादात सुरू करण्यात आले होते ज्याने जळाऊ लाकडासह वन संसाधनांवर स्थानिक लोकांचा प्रवेश प्रतिबंधित केला होता.

तुम्हाला माहित आहे का?

- केशव महादेव जोशी हे सत्याग्रहाचे आयोजन करणारे स्थानिक नेते होते
- महात्मा गांधी आणि नाग्या कातकरीही सत्याग्रहात सहभागी झाले होते.

24 सप्टेंबर 2023 रोजी स्वच्छ अन्न दिन साजरा केला जातो.

- स्वच्छ अन्न दिनानिमित्त आरोग्य निरीक्षकांनी **भुसावळ** विभागातील रेल्वे स्थानकांवरील कॅन्टीनची विशेष तपासणी मोहीम राबवली.
- तपासणी मोहीम हा भारतीय रेल्वेद्वारे चालवल्या जाणाऱ्या स्वच्छता पखवाडा कार्यक्रमाचा एक भाग आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- स्वच्छता ही सेवा या थीमवर स्वच्छता पखवाडा मोहीम चालवली जाते.

नुकतेच महाराष्ट्राच्या उपमुख्यमंत्र्यांनी माथाडी कायद्यात बदल करण्याची मागणी केली

- माथाडी मेळ्याच्या निमित्ताने त्यांनी माथाडी कामगार कायद्यात आवश्यक असलेल्या बदलाविषयी सांगितले.
- माथाडी उद्योग राज्यात आणण्यासाठी आणि तो टिकवून ठेवण्यासाठी माथाडी कायद्यात बदल आवश्यक आहेत, असे परखड मत त्यांनी व्यक्त केले.

माथाडी कायद्याबद्दल

- महाराष्ट्र माथाडी, हम्माल आणि इतर मॅन्युअल कामगार (रोजगार व कल्याणाचे नियमन) अधिनियम, 1969 हा माताडी कायदा म्हणूनही ओळखला जातो.
- हे महाराष्ट्रातील विशिष्ट व्यवसायांमध्ये कार्यरत असलेल्या असुरक्षित मॅन्युअल कामगारांच्या रोजगारावर नियंत्रण ठेवते.
- या कामगारांच्या हिताचे रक्षण करणे हे उद्दिष्ट आहे, ज्यांचे अनेकदा शोषण केले जाते आणि त्यांचे मूलभूत हक्क नाकारले जातात.

तुम्हाला माहित आहे का?

- अण्णासाहेब पाटील यांच्या 95 व्या जयंतीनिमित्त माथाडी मेळाव्याचे आयोजन करण्यात आले होते.

किहीम येथे महान पक्षीशास्त्रज्ञ सलीम अली यांच्या नावाने पक्षी अभ्यास व संशोधन केंद्र उभारण्यात येणार आहे.

- अलिबाग तालुक्यातील किहीम येथे महान पक्षीशास्त्रज्ञ सलीम अली यांच्या नावाने पक्षी अभ्यास व संशोधन केंद्र उभारण्यात येणार आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- पर्यटनाच्या वाढीला चालना देणे हा यामागचा उद्देश आहे.
- लोकांपर्यंत माहिती पोहोचवणे
- रोजगाराच्या संधी उपलब्ध करून देणे
- आतापर्यंत 60 टक्के काम पूर्ण झाले आहे

तुम्हाला माहित आहे का?

- सलीम अली यांना 'भारताचा पक्षी' म्हणतात.
- ते देशातील अग्रगण्य पक्षीशास्त्रज्ञ आणि पर्यावरणवादी होते.

पेंच व्याघ्र प्रकल्पामध्ये गेको सरडे दिसले

- पेंच व्याघ्र प्रकल्पाच्या चोरबाहुली डोंगर रांगेत गेको सरडा आढळला

- पेंच व्याघ्र प्रकल्प (PTR), महाराष्ट्रातील या सरपटणाऱ्या प्रजातीचा हा पहिला रिकॉर्ड आहे.

गेको सरडे बद्दल

- सरड्याला गिरीज गेकोएला (सिटॅडॅक्टिलस वरदगिरी) असे म्हणतात.
- ही गेकोनिडे कुटुंबातील गेकोची एक प्रजाती आहे.
- हे निशाचर, कीटकभक्षी आणि स्थलीय आहे.
- हे भारतासाठी स्थानिक आहे आणि पश्चिम आणि मध्य भारत, महाराष्ट्र, गुजरात आणि मध्य प्रदेशात आढळते.
- 2016 मध्ये पहिल्यांदा गेकोचा शोध लागला होता.

महाराष्ट्रामध्ये पहिले संगीत गुरुकुल स्थापन होणार

- भारतरत्न लता मंगेशकर यांच्या नावाने राज्यातील पहिले संगीत गुरुकुल सुरू होणार आहे
- मुंबईजवळील मीरा-भाईंदरमध्ये ते बांधण्यात येणार आहे
- या संगीत गुरुकुलाची इमारतही संगीत क्षेत्राला साजेशा पद्धतीने तयार करण्यात येणार आहे.
- संगीत शिक्षणाचा तीन वर्षांचा अभ्यासक्रम येथे शिकवला जाणार आहे.
- मीरा भाईंदरमध्येच संगीताची पदवी मिळावी यासाठी मुख्यमंत्र्यांना निवेदन देण्यात आले आहे.

चिपळूण येथील गोविंदराव निकम कॉलेज ऑफ फार्मसी येथे वर्ल्ड फार्मासिस्ट डे साजरा करण्यात आला

- हेल्थकेअर सिस्टीममध्ये फार्मास्युटिकल उत्पादकांची महत्त्वाची भूमिका ओळखते आणि त्याचे कौतुक करते.
- या वर्षाची थीम मजबूत आणि लवचिक आरोग्य सेवा प्रणालींना समर्थन देण्यासाठी फार्मासिस्ट बजावत असलेल्या महत्त्वपूर्ण भूमिकेवर प्रकाश टाकते.

तुम्हाला माहित आहे का?

- वर्ल्ड फार्मासिस्ट डे 2023 ची थीम "फार्मसी स्ट्रेथनिंग हेल्थ सिस्टम" आहे.

पुण्यातील शास्त्रज्ञांनी औषधी गुणधर्म असलेल्या अद्वितीय वनस्पतीची प्रजाती शोधून काढली आहे.

- हे अरुणाचलच्या कुरुंग कुमे जिल्ह्यातील जंगलात आढळते.
- या प्रजातीचे नाव 'स्माइलॅक्स टर्बन' आहे.
- आधारकर संशोधन संस्थेच्या (एआरआय) वनस्पती शास्त्रज्ञांनी 'स्मिलॅक्स पगडी' प्रजातीचा पुन्हा शोध लावला आहे.
- स्माइलॅक्स टर्बन ही स्माइलॅक्स वंशातील फुलांची वनस्पती आहे.
- ते एक झुडूप आहे
- हे भारतातील पूर्व हिमालय आणि आसाममधील आहे.
- हे पारंपारिक आयुर्वेदिक औषधांमध्ये त्वचेचे रोग, संधिवात आणि संधिवात यासह विविध आजारांवर उपचार करण्यासाठी वापरले जाते.

स्तनपान आणि पोषण कार्यक्रम

- बालकांमधील कुपोषण कमी करण्यासाठी नाशिकच्या जिल्हा अधिकाऱ्यांनी पोषण कार्यक्रम राबविण्याचा निर्णय घेतला.

मुख्य तथ्ये

- जिल्ह्यात सुमारे 2597 कुपोषित बालके आहेत.
- शून्य ते पाच वयोगटातील 423 मुले गंभीर श्रेणीतील आहेत.

कार्यक्रमाबद्दल

- आयआयटी मुंबईच्या सहकार्याने आयोजित करण्यात येणार आहे
- कार्यक्रमांतर्गत 59 मार्गदर्शक आणि 30 सूत्रधारांची निवड करण्यात आली आहे
- निवडक मार्गदर्शकांमार्फत सर्व आरोग्य विभागातील अधिकारी व कर्मचाऱ्यांना प्रशिक्षण देण्यात येणार आहे
- कुपोषण मुक्तीसाठी स्तनपान, पोषण फोकस, आरोग्य सेवा कर्मचारी प्रशिक्षण यासाठी 89 लोकांची निवड करण्यात आली आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- या कार्यक्रमासाठी आर्टिफिशियल इंटेलिजन्सच्या मदतीने खास अॅप तयार करण्यात आले आहे.

पेट्रोलिंग बोटींमध्ये हाय-टेक यंत्रणा

- महाराष्ट्रातील पेंच व्याघ्र प्रकल्पाने (PTR) पाण्याखालील देखरेख आणि शोध प्रणालीचा अवलंब करण्याचा निर्णय घेतला आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- तोतलाडोह धरणाच्या जलाशयातील बेकायदेशीर मासेमारीला आळा घालण्याच्या दृष्टीने हा निर्णय होता.
- तोतलाडोह, ज्याला मेघदूत जलाशय देखील म्हणतात
- हा पेंच व्याघ्र प्रकल्पाचा भाग आहे.
- वन्यजीव संरक्षण कायदा (WPA), 1972 नुसार सुप्रीम कोर्टाने राखीव क्षेत्रात मासेमारीवर बंदी घालण्याचा आदेश दिला.

प्रणाली बद्दल

- हे अंडरवॉटर सर्व्हिलिअन्स युनिट आणि हाय-रिझोल्यूशन डिस्लेसह जोडलेले कॅमेरे यांचे संयोजन आहे.
- याचा उपयोग मच्छिमारांच्या बोटी शोधून ते जप्त करण्यासाठी केला जाणार आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- सोनार 600 फूट अंतरापर्यंतच्या वस्तू शोधू शकतो आणि फॉरवर्ड, डाउन आणि साइड स्कॅनिंग या तीन मोडमध्ये काम करतो.

BILINGUAL

MAHARASHTRA PRIME TEST PACK

300+ TOTAL TESTS

शबरी घरकुल योजनेचा लाभ गरजू आदिवासींना तातडीने मिळावा यासाठी इगतपुरी येथे आंदोलन

- शबरी घरकुल योजनेचा लाभ गरजू आदिवासींना तातडीने मिळावा या मागणीसाठी नाशिक जिल्ह्यातील इगतपुरी येथे आंदोलन करण्यात आले.

योजनेबद्दल:

- शबरी आदिवासी घरकुल योजना ही महाराष्ट्रातील एक सरकारी योजना आहे.
- ही योजना 1998 मध्ये लॉच झाली होती
- शबरी आदिवासी विकास महामंडळ लिमिटेडद्वारे ही योजना राबविण्यात आले.
- ही एक आर्थिक सहाय्य योजना आहे
- नवीन कायमस्वरूपी घरे बांधण्यासाठी अनुसूचित जमाती (एसटी) कुटुंबांना दिलेली ही मदत आहे.

ओबीसी वर्गासाठी मोदी आवास योजनेंतर्गत राज्य सरकारने 12000 कोटी रुपयांची घोषणा केली.

- ही योजना ओबीसी कल्याण विभागाने ओबीसींसाठी तयार केली होती
- इतर मागासवर्गीयांसह विशेष मागास वर्ग (SBC) साठी देखील ते लागू केले जाणार आहे.
- ओबीसी प्रवर्गातील ग्रामीण भागात हक्काची घरे उपलब्ध करून देणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे.
- या योजनेंतर्गत 3 वर्षांत 10 लाख घरे बांधण्यात येणार आहेत

मुख्यमंत्री कृषी आणि अन्न प्रक्रिया योजनेला पाच वर्षांसाठी मुदतवाढ देण्यात येत आहे.

- ही योजना आगामी आर्थिक वर्ष 2026-27 अखेरपर्यंत सुरू राहणार आहे.
- विविध प्रकारच्या कृषी प्रकल्पांसाठी सुमारे 645 कोटी रुपयांच्या 148 प्रकल्पांना मंजूरी देण्यात आली.

योजनेबद्दल:

- ही योजना 2017 मध्ये सुरू करण्यात आली होती
- या योजनेची अंमलबजावणी राज्याच्या कृषी विभागाकडून केली जाते.
- ते अन्न प्रक्रिया मंत्रालयाच्या अखत्यारीत आहे
- पात्र उद्योजकांना एकूण प्रकल्प खर्चाच्या 30% पर्यंत सबसिडी मिळू शकते.
- दुसरा पर्याय म्हणजे फूड प्रोसेसिंग युनिट्स उभारण्यासाठी जास्तीत जास्त 50 लाख रुपये मिळतात

विशेष मतदार नोंदणी अभियान, पुणे

- पुणे जिल्ह्यातील आदिवासींमध्ये नोंदणीसाठी जनजागृती करण्यासाठी विशेष मतदार नोंदणी मोहीम राबविण्यात येणार आहे.

मुख्य तथ्ये

- अधिकाधिक मतदार नोंदणी करण्यासाठी जिल्हा प्रशासनातर्फे विशेष मतदार नोंदणी मोहीम राबविण्यात येणार आहे.
- जिल्ह्यातील भटक्या जाती व विमुक्त जमातींमधील मतदारांची टक्केवारी वाढवण्यासाठी विशेष मोहीम राबविली जात आहे.

- ही मोहीम केंद्र सरकारच्या मतदार नोंदणी मोहिमेशी सुसंगत आहे.
- मोहीम दरवर्षी आयोजित केली जाते.

तुम्हाला माहित आहे का?

- केंद्रीय निवडणूक आयोगाने लोकप्रतिनिधी कायदा, 1950 मध्ये सुधारणा करून मोहीम राबवली आहे

आयटी कायदा दुरुस्ती नियम, 2023

- अलीकडेच मुंबई उच्च न्यायालयाने आयटी नियम 2021 मधील सुधारणांतर्गत काही तरतुदींबद्दल चिंता व्यक्त केली आहे कारण सुधारित नियम 2023 विरुद्ध अनेक याचिका दाखल झाल्या आहेत.

मुख्य तथ्य:

- सुधारित नियम 2023 अंतर्गत स्थापन केलेल्या **तथ्य-तपासणी युनिटविरुद्ध** अपील करता येणार नाही.

सुधारित नियम 2023 बद्दल.

- कोणतेही प्लॅटफॉर्म हानीकारक अप्रमाणित ऑनलाइन गेम आणि त्यांच्या जाहिरातींना परवानगी देऊ शकत नाही.
- तथ्य-तपासणी युनिटने पुष्टी केल्यानुसार कोणत्याही प्लॅटफॉर्मने भारत सरकारबद्दल चुकीची माहिती शेअर करू नये.
- प्लॅटफॉर्मने हे सुनिश्चित केले पाहिजे की ऑनलाइन गेममध्ये कोणतेही जुगार किंवा सट्टेबाजीचे घटक समाविष्ट नाहीत.
- ऑनलाइन मध्यस्थांनी केंद्र सरकारशी संबंधित सामग्री होस्ट करू नये यासाठी "वाजवी प्रयत्न" केले पाहिजेत ज्याला IT मंत्रालयाद्वारे सूचित केले जाऊ शकते अशा "तथ्य तपासणी युनिट" द्वारे "बनावट किंवा दिशाभूल करणारा" म्हणून ओळखला जातो.

या खरीप हंगामातील सोयाबीन पिकावर 'यलो मोजॅक विषाणू'चा प्रादुर्भाव होतो.

- विषाणूचा प्रादुर्भाव सोयाबीन पिकावर केवळ विदर्भातच नाही तर तेलंगणा आणि मध्य प्रदेशातील काही भागांमध्ये झाला आहे.
- कृषी तज्ज्ञांच्या मते, वातावरणातील उष्ण व दमट वातावरणामुळे किडीचा प्रादुर्भाव होतो.
- शेतकऱ्यांच्या मते, कृषी विभागामार्फत वितरीत केलेल्या "संगम फुले" जातीच्या सोयाबीन किडीच्या हल्ल्याला प्रतिकार करू शकतात.

मोजॅक विषाणू बद्दल

- याला मुंगबीन विषाणू म्हणतात.
- हा एक वनस्पतीजन्य रोगजनक विषाणू आहे.
- शेंगा पिकांना लागणाऱ्या विविध विषाणूजन्य रोगांपैकी हा एक आहे.
- यामुळे पिके पिवळी पडतात आणि वाढत्या हंगामात पिक सुकते
- मोजॅक विषाणू (YMV) पांढऱ्या माशींद्वारे प्रसारित होतो, जे लहान, उडणारे कीटक असतात.

तुम्हाला माहित आहे का?

- YMV मधील उत्पन्नाचे **नुकसान 90%** इतके जास्त असू शकते.

बातमीतील व्यक्ती: डॉ. दिलीप पांढरपट्टे

- अलीकडेच दिलीप ज्ञानेश्वर पांढरपट्टे यांच्याकडे महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या अध्यक्षपदाचा अतिरिक्त कार्यभार सोपविला आहे.

मुख्य तथ्ये

- स्थायी अध्यक्षपदाचा कार्यकाळ सप्टेंबरच्या मध्यात पूर्ण झाल्याने त्यांच्याकडे पदभार सोपवण्यात आला होता.
- स्थायी सदस्याची नियुक्ती राज्यपाल करत नाही तोपर्यंत ते या पदावर राहतील.

दिलीप पांढरपट्टे यांच्याबद्दल

- डॉ. पांढरपट्टे हे 1987 च्या राज्य सेवेतील बॅचचे अधिकारी आहेत.

सांगली रेल्वे स्थानक स्वच्छतेत अव्वल आहे

- रेल्वेच्या 'मेरा स्टेशन मेरा अभिमान 2023' अंतर्गत सांगलीला सर्वात स्वच्छ आणि सुंदर स्थानक म्हणून घोषित करण्यात आले.
- सातारा जिल्ह्यातील वाठार स्थानकाने लघु स्थानक प्रकारात पुरस्कार पटकावला
- सांगली रेल्वे स्थानकाने अनेकवेळा हा पुरस्कार पटकावला आहे

तुम्हाला माहित आहे का?

- मेरा स्टेशन मेरा अभिमान ही 2017 मध्ये भारतीय रेल्वेने सुरू केलेली मोहीम आहे
- रेल्वे स्थानकांवर स्वच्छता आणि प्रवाशांचे समाधान वाढवणे हा यामागचा हेतू आहे.
- रेल्वे स्थानके अधिक वापरकर्ता-अनुकूल आणि प्रवाशांसाठी स्वागतार्ह बनवण्याचाही या मोहिमेचा उद्देश आहे,

राज्य बातम्या

मुदुमलाई व्याघ्र प्रकल्प

- याची स्थापना 1940 मध्ये झाली होती
- याच्या पश्चिमेस वायनाड अभयारण्य, उत्तरेस बांदीपूर राष्ट्रीय उद्यान आणि पूर्वेस सिगुर राखीव जंगल आहे.
- या अभयारण्यातून मोयार नदी वाहते
- हे मुळात राष्ट्रीय उद्यान क्षेत्र होते
- नंतर ते व्याघ्र प्रकल्प म्हणून घोषित करण्यात आले
- हे कर्नाटक, केरळ आणि तामिळनाडू या तीन राज्यांच्या ट्राय-जंक्शनवर आहे.

निलगिरी बायोस्फीअर रिझर्व्ह

- निलगिरी बायोस्फीअर रिझर्व्ह हे 1986 मध्ये घोषित केलेले पहिले बायोस्फियर रिझर्व्ह आहे.
- हे युनेस्कोच्या जागतिक वारसा स्थळ आहे
- ते तामिळनाडू, कर्नाटक आणि केरळ या तीन राज्यांमध्ये पसरले आहे.
- बायोस्फीअर रिझर्व्ह मध्ये खालील बाबींचा समावेश होतो
  1. मुदुमलाई वन्यजीव अभयारण्य,
  2. वायनाड वन्यजीव अभयारण्य,
  3. बांदीपूर राष्ट्रीय उद्यान,
  4. नागरहोल राष्ट्रीय उद्यान,
  5. मुकुर्ती राष्ट्रीय उद्यान आणि
  6. सायलेंट व्हॅली.

तुम्हाला माहित आहे का?

- हे निलगिरी तहरचे घर आहे

आंतरराष्ट्रीय बातम्या

इंटरनॅशनल नॉर्थ-साउथ ट्रान्सपोर्ट कॉरिडॉर (INSTC)

- इंटरनॅशनल नॉर्थ-साउथ ट्रान्सपोर्ट कॉरिडॉर (INSTC) हा भारत, रशिया, इराण, युरोप आणि मध्य आशियामधील मल्टीमोडल फ्रेट ट्रान्सपोर्ट कॉरिडॉर आहे.
- कॉरिडॉर सुमारे 7200 किमी पसरलेला आहे.
- या क्षेत्रांमध्ये संपर्क वाढवणे आणि व्यापार आणि आर्थिक सहकार्याला प्रोत्साहन देणे हे INSTC चे प्राथमिक उद्दिष्ट आहे
- INSTC ची रचना दक्षिण आशिया आणि उत्तर युरोप दरम्यान पर्यायी आणि लहान व्यापार मार्ग प्रदान करण्यासाठी केली आहे.
- हे हिंद महासागर आणि पर्शियन गल्फ यांना कॅस्पियन समुद्राशी जोडते आणि पुढे उत्तर आणि पश्चिम युरोपपर्यंत विस्तारते.
- हा मार्ग मुंबईपासून सुरू होतो आणि इराणमधील बंदर अब्बासपर्यंत जातो आणि कॅस्पियन समुद्र पार करून पीटर्सबर्गला पोहोचतो.

ब्लॉक सी ग्रेन इनिशिएटिव्ह

- अलीकडेच UNGA च्या 78 व्या सत्रादरम्यान, QUAD देशांनी ब्लॉक सी ग्रेन इनिशिएटिव्ह पुन्हा सुरू करण्याच्या UN च्या प्रयत्नांना पाठिंबा दिला आहे

ब्लॉक सी ग्रेन इनिशिएटिव्ह

- हा रशिया, युक्रेन, तुर्की आणि संयुक्त राष्ट्र यांच्यातील करार आहे.
- ब्लॉक सी ग्रेन इनिशिएटिव्ह पुरवठा साखळीतील व्यत्ययांमुळे निर्माण होणाऱ्या अन्नधान्याच्या वाढत्या किमती हाताळण्याचा प्रयत्न करतो.
- युक्रेन आणि रशियाकडून होणारी निर्यात सुरक्षित करण्यासाठी हा करार होता
- धान्याचा पुरेसा पुरवठा सुनिश्चित करून अन्नधान्याच्या किमतीची चलनवाढ मर्यादित करून बाजार शांत करणे ही केंद्रीय कल्पना होती.
- युनायटेड नेशन्स (UN) आणि तुर्की यांच्या मध्यस्थीने ब्लॉक सी ग्रेन इनिशिएटिव्ह करारावर जुलै 2022 मध्ये इस्तंबूलमध्ये स्वाक्षरी करण्यात आली.

तुम्हाला माहित आहे का?

- युक्रेन हा जगातील प्रमुख धान्य उत्पादक देशांपैकी एक आहे, विशेषतः गहू.

ILO फोर्स लेबर कन्व्हेंशन/C29

- हे सक्तीचे श्रम निर्मूलनासाठी ILO च्या आठ मूलभूत अधिवेशनांपैकी एक आहे.

आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना:

- इंटरनॅशनल लेबर ऑर्गनायझेशन (ILO) ही कामाच्या जगासाठी संयुक्त राष्ट्रांची एजन्सी आहे.
- आंतरराष्ट्रीय कामगार मानके सेट करून सामाजिक आणि आर्थिक न्यायाची प्रगती करणे हे त्याचे कार्य आहे.

- ब्रीदवाक्य: शांततेचा आधार म्हणून ILO चा आदेश आज सर्वांसाठी सभ्य कार्य म्हणून व्यक्त केला जातो.
- मुख्यालय: जिनिव्हा, स्वित्झर्लंड.
- पालक संस्था: संयुक्त राष्ट्रांची आर्थिक आणि सामाजिक परिषद.

आंतरराष्ट्रीय कामगार संघटना (ILO)

- इंटरनॅशनल लेबर ऑर्गनायझेशन (ILO) ही कामाच्या जगासाठी संयुक्त राष्ट्रांची एजन्सी आहे.
- सामाजिक आणि आर्थिक न्यायाची प्रगती करणे हे त्याचे कार्य आहे
- हे आंतरराष्ट्रीय कामगार मानके ठरवते.
- मुख्यालय: जिनिव्हा, स्वित्झर्लंड
- बोधवाक्य: शांततेचा आधार म्हणून ILO चा आदेश आज सर्वांसाठी सभ्य कार्य म्हणून व्यक्त केला जातो.

फाइव्ह आयज अलायन्स

- खलिस्तानी नेता हरदीपसिंग निज्जरच्या हत्येसाठी कॅनडाच्या पंतप्रधानांनी भारत सरकारवर नुकतेच केलेले आरोप हे फाइव्ह आयज अलायन्सने दिलेल्या माहितीवर आधारित आहेत.

महत्त्वाचे मुद्दे

- फाइव्ह आयज इंटेलिजन्स अलायन्समध्ये युनायटेड स्टेट्स, युनायटेड किंग्डम, कॅनडा, ऑस्ट्रेलिया आणि न्यूझीलंड यांचा समावेश आहे.
- ते 'स्टोन घोस्ट' म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या गुप्त सामूहिक डेटाबेसद्वारे बुद्धिमत्ता सामायिक करतात.
- परस्पर हितसंबंधांवर विचारांची देवाणघेवाण करणे, सर्वोत्तम पद्धतींची देवाणघेवाण करणे, सहकार्याचा शोध घेणे आणि पाच डोळे नसलेल्या देशांसोबत गुंतणे हे त्याच्या उद्दिष्टांमध्ये समाविष्ट आहे.
- हे दोन्ही पाळत ठेवणे-आधारित आणि ट्रॅक सिग्नल इंटेलिजन्स (SIGINT) आहे.
- सदस्य देशांदरम्यान सामायिक केलेले गुप्तचर दस्तऐवज 'सिक्रेट AUS/CAN/NZ/UK/US आइज ओन्ली' म्हणून वर्गीकृत केले गेले आहेत, ज्याने या गटाला 'फाइव्ह आयज' शीर्षक दिले आहे.

TEST SERIES

MARATHI & ENGLISH

NAGAR PARISHAD
BHARTI 2023महाराष्ट्र नगरपरिषद
भरती

10 Full Length Tests

अर्थव्यवस्था बातम्या

नॉन-फंगीबल टोकन (NFTs)

- NFTs हे अद्वितीय क्रिप्टोग्राफिक टोकन आहेत जे ब्लॉकचेनवर अस्तित्वात आहेत आणि त्याची प्रतिकृती बनवता येत नाही.
- ते कलाकृती, छायाचित्र, गाणे, व्हिडिओ, रिअल इस्टेट, व्यक्तींची ओळख, मालमत्ता अधिकार आणि बरेच काही यासारख्या डिजिटल किंवा वास्तविक-जगातील वस्तूंचे प्रतिनिधित्व करू शकतात.
- अशा प्रकारे, NFT ही अशी मालमत्ता आहे जी ब्लॉकचेनद्वारे टोकन केली गेली आहे.
- त्यांना अद्वितीय ओळख कोड आणि मेटाडेटा नियुक्त केले जातात जे त्यांना इतर टोकन-स्पासून वेगळे करतात.
- NFTs चे व्यवहार आणि देवाणघेवाण पैसे, क्रिप्टोकरन्सी किंवा इतर NFT साठी केली जाऊ शकते

केंद्राने एंजल टॅक्सचे नियम शिथिल केले

- असूचीबद्ध कंपन्यांनी उभारलेल्या भांडवलावर देय आयकराचा संदर्भ देण्यासाठी वापरला जाणारा शब्द आहे.
- भारतीय गुंतवणूकदाराकडून शेअर्सच्या इश्यूद्वारे उभारलेल्या भांडवलावर हा कर आकारला जातो.
- हा कर प्रामुख्याने स्टार्ट-अप आणि त्यांनी आकर्षित केलेल्या देवदूतांच्या गुंतवणुकीवर परिणाम करतो.
- आयकर कायदा, 1961 च्या कलम 56(2) (viiB) मधून त्याची उत्पत्ती झाली आहे.

बातमी

- सरकारने या वर्षीच्या अर्थसंकल्पात अनिवासी गुंतवणूकदारांनी त्यांच्या वाजवी बाजार मूल्यापेक्षा प्रीमियमवर स्टार्ट-अपमधील गुंतवणुकीवर आणलेल्या एंजल टॅक्सच्या काही तरतुदी शिथिल केल्या आहेत.

शिखर परिषद बातम्या

आसियान परिषदेत "पाच मुद्यांमध्ये एकमत" झाले

- हे म्यानमारबाबत आसियानचे धोरण आहे.
- यासहीत:-
  1. देशातील हिंसाचाराचा तात्काळ अंत;
  2. सर्व पक्षांमध्ये संवाद;
  3. विशेष दूताची नियुक्ती;
  4. ASEAN द्वारे मानवतावादी मदत; आणि
  5. सर्व पक्षांच्या भेटीसाठी विशेष दूताचा म्यानमार दौरा.

तुम्हाला माहीत आहे का?

- म्यानमार हा BIMSTEC चा भाग आहे पण SAARC नाही.

पॅसिफिक आइसलॅंड फोरम

- ही एक आंतरसरकारी आणि प्रमुख राजकीय आणि आर्थिक धोरण संस्था आहे.
- ओशनियाचे देश आणि प्रदेश यांच्यात सहकार्य करणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे
- याची स्थापना 1971 मध्ये झाली आहे.
- यात 18 सदस्य आणि 21 संवाद भागीदार आहेत.

शहरी-20 (U20): शहरी विकासात गुंतवणूक

- भारताच्या राष्ट्रपतींनी माहिती दिली की गेल्या दशकात शहरी विकासातील एकूण गुंतवणूक 10 पटीने वाढली आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे

- G20 अंतर्गत, गृहनिर्माण आणि शहरी व्यवहार मंत्रालयाने शहरी 20 कार्यक्रमाचे आयोजन केले होते.
- U20 हा एक महत्त्वाचा शहरी मुत्सदेगिरी उपक्रम आहे, जो शाश्वत अजेंडा पुढे नेण्यात शहरांच्या भूमिकेला बळकटी देतो.
- U20 हा G-20 चा एक उपसमूह आहे, जो शहरांमध्ये सहकार्याचा सराव स्थापित करण्यासाठी काम करत आहे.
- हे 12 डिसेंबर 2017 रोजी पॅरिसमधील वन प्लॅनेट समिटमध्ये लॉन्च करण्यात आले.

तुम्हाला माहीत आहे का?

- U20 2023 सायकलचे अध्यक्ष अहमदाबाद शहर होते.

योजना आणि समित्यांशी संबंधित बातम्या

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरणावर (NEP) संसदीय पॅनेल

- खासदार विवेक ठाकूर यांच्या अध्यक्षतेखालील शिक्षणविषयक संसदीय स्थायी समितीने संसदेत अहवाल सादर केला आहे.

पॅनेलच्या प्रमुख सूचना

- पॅनेलने सुचवले आहे की 2030 पर्यंत, देशातील प्रत्येक जिल्ह्यात किमान एक बहुविद्याशाखीय उच्च शिक्षण संस्था (HEI) असावी.
- व्यावसायिक शिक्षणासह उच्च शिक्षणातील एकूण नोंदणी प्रमाण 2018 मधील 26.3% वरून 2035 पर्यंत 50% पर्यंत वाढले पाहिजे.
- सामाजिक आणि आर्थिकदृष्ट्या वंचित गटांच्या (SEDGs) शिक्षणासाठी योग्य निधीचे वाटप करावे.
- हायर एज्युकेशन फायनान्सिंग एजन्सी (HEFA) ची परिणामकारकता आणि परिणाम सुधारणे HEI ला निधी पुरवणे.
- पॅनेलने असेही सुचवले आहे की मल्टिपल एंट्री, मल्टिपल एक्झिट भारतासाठी योग्य नसू शकतात

तुम्हाला माहीत आहे का?

- सर्व उच्च शिक्षण विभागांमध्ये 2022 पासून राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण लागू करणारा जम्मू आणि काश्मीर हे पहिले राज्य आहे.

राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण (NEP) 2020

- ते राष्ट्रीय शिक्षण धोरण (NPE) 1986 ला बदलते.
- राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण 2020 मध्ये तांत्रिक शिक्षणासह शालेय आणि उच्च शिक्षणामध्ये विविध सुधारणांचा प्रस्ताव आहे.
- हे धोरण शाश्वत विकासासाठी 2030 च्या अजेंडाशी संरेखित केले आहे.
- भारताला एक दोलायमान नॉलेज सोसायटी आणि जागतिक ज्ञान महासत्ता बनवण्याचा त्याचा उद्देश आहे

पुरस्कार बातम्या

वहिदा रहमान यांना दादासाहेब फाळके पुरस्कार मिळणार आहे

- भारतीय चित्रपटसृष्टीतील अतुलनीय योगदानाबद्दल, वहिदा रहमान यांना 2021 चा दादासाहेब फाळके पुरस्काराने सन्मानित करण्यात येणार आहे.

- रहमान यांना पद्मश्री आणि पद्मभूषण पुरस्कारही मिळाले आहेत.

तुम्हाला माहीत आहे का?

- 1971 मध्ये तिला सर्वोत्कृष्ट अभिनेत्रीचा राष्ट्रीय पुरस्कार मिळाला होता.

दादासाहेब फाळके पुरस्काराविषयी

- हा राष्ट्रीय चित्रपट पुरस्कारांचा एक भाग आहे, जो चित्रपट उद्योगातील सन्मानांचा एक अत्यंत प्रतिष्ठित संग्रह आहे.
- 1913 मध्ये भारताला पहिला चित्रपट राजा हरिश्चंद्र देणाऱ्या धुंडीराज गोविंद फाळके यांच्या नावावरून हा पुरस्कार देण्यात आला आहे
- हा पुरस्कार भारतीय चित्रपट क्षेत्रातील सर्वोच्च सन्मान मानला जातो. "भारतीय चित्रपटसृष्टीच्या वाढीसाठी आणि विकासासाठी दिलेल्या अतुलनीय योगदानासाठी हा पुरस्कार दिला जातो

इंडिया स्मार्ट सिटीज अवॉर्ड कॉन्टेस्ट (ISAC) 2022

- ISAC 100 स्मार्ट शहरांमध्ये शाश्वत विकासाला चालना देणारी शहरे, प्रकल्प आणि नाविन्यपूर्ण कल्पना ओळखते आणि पुरस्कृत करते.

विजेते:-

- इंदोर - सर्वोत्कृष्ट स्मार्ट सिटीचा पुरस्कार
- मध्य प्रदेश - सर्वोत्कृष्ट राज्य पुरस्कार
- चंदीगड - सर्वोत्कृष्ट यूटी पुरस्कार

संरक्षण बातम्या

युद्ध अभ्यास

- फोर्ट वेनराईट, अलास्का (यूएसए) येथे "युद्ध अभ्यास" ची 19 वी आवृत्ती सुरू झाली.

युद्ध अभ्यास बदल माहिती

- हा भारत आणि अमेरिका यांच्यातील वार्षिक संयुक्त लष्करी सराव आहे.
- 19 वी आवृत्ती यूएसए (अलास्का) येथे 25 सप्टेंबर ते 8 ऑक्टोबर 2023 दरम्यान आयोजित केली आहे
- सरावाची थीम 'एम्प्लॉयमेंट ऑफ अॅन इंटीग्रेटेड बॅटल ग्रुप इन माउंटन/ एक्सट्रीम क्लायमेटिक कंडिशनस अंडर चॅप्टर VII ऑफ युनाइटेड नेशन्स मँडेट ही आहे.

इराणच्या लष्कराचा नवीन इमेजिंग उपग्रह

- इराणच्या रिडोल्यूशनरी गार्ड्सने एक नवीन लष्करी इमेजिंग उपग्रह यशस्वीपणे प्रक्षेपित केला.
- नूर-3 इमेजिंग उपग्रह पृथ्वीच्या 450 किलोमीटर उंचीच्या कक्षेत ठेवण्यात आला.

विज्ञान आणि तंत्रज्ञान बातम्या

जीनोम सिक्वेन्सिंग

- जीनोम अनुक्रम म्हणजे जीनोममधील डीएनए न्यूक्लियोटाइड्स किंवा बेसचा क्रम शोधणे.
- त्यात अँडेनाइन, सायटोसिन, ग्वानिन्स आणि थायमिनचा क्रम आहे ज्यामुळे कोणत्याही जीवाचा डीएनए बनवतो.
- ही अशी प्रक्रिया आहे ज्यामध्ये एखाद्या व्यक्तीमध्ये बेस जोड्यांच्या अचूक क्रमाचा उलगडा होतो. हे "उलगडणे" किंवा जीनोमचे वाचन हेच अनुक्रम आहे.

फायदे

- रोगाचे प्रारंभिक निदान आणि लक्षित उपचार करता येतात.
- रोग होण्याचा अनुवांशिक जोखीम आधी शोधला जाऊ शकतो, ज्यामुळे वारशाने मिळालेला रोग व्यवस्थापित करण्यात मदत होते
- हे विशिष्ट जीवनशैलीतील बदलांना मार्गदर्शन करू शकते आणि विशिष्ट रोगांचे स्वरूप रोखू शकते.

गॅलेक्टिक टाईड

- विश्वाच्या आकाशगंगांनी अनुभवलेल्या भरती-ओहोटींना गॅलेक्टिक टाईड्स म्हणतात.
- आकाशगंगेतील गुरुत्वाकर्षण शक्तींमुळे आकाशगंगेतील भरती-ओहोटी होतात,
- ते तारे आणि वायू ढग यांसारख्या खगोलीय वस्तूंमधील परस्परसंवादांमुळे निर्माण होतात.
- ते भरती-ओहोटी आणि पूल तयार करून, तारा निर्मितीला प्रोत्साहन देऊन आणि लहान तारा प्रणालींना व्यत्यय आणून आकाशगंगेच्या संरचनेचा आकार बदलू शकतात.

तुम्हाला माहीत आहे का?

- एंड्रोमेडा आकाशगंगा 110 किमी/से वेगाने आकाशगंगेकडे जात आहे आणि चार अब्ज वर्षात टक्कर होईल.

नासाचे पहिले लघुग्रहाचे नमुने पृथ्वीवर उतरले.

- नासाच्या बेनूचे पहिले लघुग्रहाचे नमुने खोल अंतराळातून पॅराशूट करून उता वाळवंटात आणले गेले.

ओएसआयआरआयएस-रेक्स मिशन:

- ओरिजिन्स स्पेक्ट्रल इंटरप्रिटेशन रिसोर्स आयडेंटिफिकेशन सिक्युरिटी - रेगोलिथ एक्सप्लोरर 2016 मध्ये NASA द्वारे बेनूच्या प्रवासासाठी लाँच केले गेले.
- या यानाने पृथ्वीजवळील बेनू नावाच्या लघुग्रहावर प्रवास केला आणि अभ्यासासाठी नमुना पृथ्वीवर परत आणला.
- हे मिशन वैज्ञानिकांना ग्रह कसे तयार झाले आणि जीवन कसे सुरू झाले याचा तपास करण्यात मदत करेल, तसेच पृथ्वीवर परिणाम करू शकणाऱ्या लघुग्रहांची समज सुधारेल.

तुम्हाला माहीत आहे का?

- आतापर्यंत फक्त जपान आणि यूएसए लघुग्रहांचे नमुने आणू शकला

TEST SERIES

MARATHI & ENGLISH

महाराष्ट्र राज्य

उत्पादन शुल्क भरती 2023

जवान, लघुलेखक आणि
लघुटंकलेखक

07 Full Length Tests

माहिती तंत्रज्ञान कायद्याचे कलम 67A

- माहिती तंत्रज्ञान कायद्याचे कलम 67A बातम्यांमध्ये आहे कारण सर्वोच्च न्यायालय यूट्यूब मालिका किंवा OTT प्लॅटफॉर्ममध्ये असभ्य भाषेचा वापर "लैंगिकरित्या सुस्पष्ट कृत्य" म्हणून तपासत आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- आयटी कायद्याचे कलम 67 इलेक्ट्रॉनिक स्वरूपात अश्लील साहित्य प्रकाशित किंवा प्रसारित करण्यासाठी शिक्षेची तरतूद आहे.
- आयटी कायद्याचे कलम 67A लैंगिकरित्या सुस्पष्ट कृत्ये असलेली सामग्री प्रकाशित किंवा प्रसारित करण्यासाठी शिक्षेची तरतूद आहे.

GenAI ची क्षमता वापरण्यास मदत करण्यासाठी KX

यु.के. आणि न्यूयॉर्क-आधारित KX, एंटरप्राइजेस आणि डेव्हलपर्सना जनरेटिव्ह AI (GenAI) ची पूर्ण क्षमता वापरण्यात मदत करण्यासाठी सॉफ्टवेअर ऑफरसह भारतीय बाजारात प्रवेश केला आहे.

जनरेटिव्ह एआय

- जनरेटिव्ह आर्टिफिशियल इंटेलिजेंस ही एक प्रकारची AI प्रणाली आहे जी नवीन सामग्री किंवा डेटा तयार करू शकते जी मानवनिर्मित सामग्री, जसे की मजकूर, प्रतिमा, संगीत, कोड इ.
- मोठ्या प्रमाणातील डेटामधून शिकण्यासाठी ते न्यूरल नेटवर्क वापरून कार्य करते आणि नंतर शिकलेल्या नमुन्यांची आणि नियमांवर आधारित आउटपुट तयार करते.
- ChatGPT, DALL-E, आणि Bard ही जनरेटिव्ह एआय ॲप्लिकेशन्सची उदाहरणे आहेत जी वापरकर्त्याने दिलेल्या प्रॉम्प्ट्स किंवा संवादांवर आधारित मजकूर किंवा प्रतिमा तयार करतात.

अहवाल व निर्देशक बातम्या**IPCC द्वारे AR6 संश्लेषण अहवाल प्रकाशित**

- AR6 संश्लेषण अहवालानुसार: मार्च 2023 मध्ये इंटरगव्हर्नमेंटल पॅनेल ऑन क्लायमेट चेंज (IPCC) द्वारे क्लायमेट चेंज 2023 प्रकाशित-
- वातावरणातील बदलामुळे संसर्गजन्य रोगांची शक्यता वाढते (उदाहरणार्थ - डायबिटीस होणारे रोग, निपाह व्हायरस इ.
- तापमान, पर्जन्यमान आणि आर्द्रता यातील बदल रोगाच्या प्रसाराच्या पद्धतींमध्ये व्यत्यय आणतात. (हवामान आणि रोग यांचा घनिष्ठ संबंध आहे)

तुम्हाला माहित आहे का?

- गेल्या वीस वर्षांत, भारताने उद्रेकांची तक्रार करण्याची आणि व्यवस्थापन करण्याची क्षमता वाढवली आहे.
- इंटीग्रेटेड डिसीज सर्व्हिलियन्स प्रोग्रॅम (IDSP) आणि इंटीग्रेटेड हेल्थ इन्फॉर्मेशन प्लॅटफॉर्म (IHIP) ही भारतातील रोग निरीक्षण आणि माहिती प्रणाली आहेत.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- IPCC ही संयुक्त राष्ट्रांची हवामान बदलाशी संबंधित विज्ञानाचे मूल्यांकन करणारी जागतिक संस्था आहे.
- IPCC 195 सदस्य देशांनी बनलेला आहे.

- IPCC चा AR6 संश्लेषण अहवाल: हवामान बदल 2023 जागतिक तापमान वाढ, जीवाश्म इंधन उत्सर्जन आणि हवामानावरील परिणामांवरील पाच वर्षांच्या अहवालांचा सारांश देतो.

इंटीग्रेटेड डिसीज सर्व्हिलियन्स प्रोग्रॅम (IDSP)

- IDSP ही भारतातील एक देशव्यापी रोग पाळत ठेवणारी प्रणाली आहे ज्यामध्ये राज्य आणि केंद्र सरकारे यांचा समावेश होतो.
- उद्दिष्ट - रोग लवकर ओळखणे आणि दीर्घकालीन देखरेख करणे.
- आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालयाने, जागतिक बँकेच्या सहकार्याने 2004 मध्ये IDSP लाँच केले.
- राष्ट्रीय आरोग्य अभियानांतर्गत 12 व्या योजनेचा भाग (2012-17) आहे

तुम्हाला माहित आहे का?

- डिजिटल देखरेख क्षमता सुधारण्याच्या उद्देशाने, इंटीग्रेटेड डिसीज सर्व्हिलियन्स प्रोग्रॅम (IDSP) नोव्हेंबर 2019 मध्ये अनेक राज्यांमध्ये सुरू करण्यात आला.

इंटीग्रेटेड हेल्थ इन्फॉर्मेशन प्लॅटफॉर्म (IHIP)

- IHIP ही एक प्रगत रोग निरीक्षण प्रणाली आहे.
- IHIP ही इंटीग्रेटेड डिसीज सर्व्हिलियन्स प्रोग्रॅम (IDSP) ची परिष्कृत आवृत्ती आहे.
- आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालयाने 2019 मध्ये लाँच केले.
- हे राष्ट्रीय डिजिटल आरोग्य अभियान (NDHM) शी सुसंगत आहे.

13 वी इंडो-पॅसिफिक आर्मी चीफ्स कॉन्फरन्स

- भारत 13 व्या इंडो-पॅसिफिक आर्मी चीफ्स कॉन्फरन्सचे आयोजन करणार आहे.

महत्त्वाचे मुद्दे:

- 25 ते 27 सप्टेंबर दरम्यान नवी दिल्ली येथे आयपीएसीसी आयोजित करण्यात आली असून 25 ते 27 सप्टेंबर दरम्यान 30 हून अधिक देशांचे प्रतिनिधित्व केले जाणार आहे.
- इंडो-पॅसिफिक भागीदारांमध्ये विचारांची देवाणघेवाण करणे आणि परस्पर समज विकसित करणे हा या कार्यक्रमाचा उद्देश आहे.

तुम्हाला माहित आहे का?

- 47वा इंडो-पॅसिफिक आर्मीज मॅनेजमेंट सेमिनार आणि 9 व्या सीनियर एनलिस्टेड लीडर्स फोरम (SELF) देखील IPACC सोबत आयोजित करण्यात आला आहे.

भारतीय लोक WHO च्या शिफारशीपेक्षा जास्त मीठ खातात

- वर्ल्ड हेल्थ ऑर्गनायझेशन (WHO) च्या शिफारशीनुसार - दररोज 5 ग्रॅम पर्यंत मीठ घेणे चांगले आहे.
- भारतात दररोज मिठाचे सेवन 8 ग्रॅम (पुरुषांसाठी 8.9 ग्रॅम आणि महिलांसाठी 7.1 ग्रॅम) आहे.

UNFPA चा इंडिया एजिंग रिपोर्ट 2023

- यूएन फंड फॉर पॉप्युलेशन (UNFPA) द्वारे अहवाल प्रकाशित केला आहे.
- भारतातील 18.7% वृद्ध लोक सर्वात गरीब परिस्थितीत राहतात
- अहवालानुसार, 2050 पर्यंत भारतातील 20% लोकसंख्या वृद्ध होईल.

NGO ला लक्ष्य करण्यासाठी FATF अहवाल वापरला जातो

- नलचा आरोप आहे की भारतीय अधिकारी नागरी समाज गटांना लक्ष्य करण्यासाठी आणि त्यांच्या कामात अडथळा आणण्यासाठी FATF च्या शिफारशींचा गैरफायदा घेत आहेत.

अॅम्नेस्टी इंटरनॅशनल

- अॅम्नेस्टी इंटरनॅशनल (AI) ही एक गैर-सरकारी संस्था आहे.
- त्याचे मुख्यालय युनायटेड किंगडममध्ये आहे
- हे मानवी हक्कांवर केंद्रित आहे.

फायनान्शियल अॅक्शन टास्क फोर्स (FATF)

- फायनान्शियल अॅक्शन टास्क फोर्स (FATF) ही एक आंतर-सरकारी संस्था आहे.
- याची स्थापना 1989 मध्ये पॅरिसमध्ये झालेल्या G7 शिखर परिषदेद्वारे झाली.
- हे मूळतः मनी लाँड्रिंगचा सामना करण्यासाठी स्थापन करण्यात आले होते.
- नंतर दहशतवादी वित्तपुरवठा आणि इतर संबंधित धोक्यांचाही समावेश करण्यात आला.
- सध्या त्यात 39 सदस्य आहेत.
- FATF ही एक धोरण-निर्धारण संस्था आहे जी या क्षेत्रांमध्ये राष्ट्रीय कायदे आणि नियामक सुधारणा घडवून आणण्यासाठी सरकारांसोबत काम करते.

पुस्तके आणि लेखक बातम्या**अशोकमित्र यांच्या 92व्या जयंतीनिमित्त 'फिक्शन अँड बियाँड' या पुस्तकाचे नुकतेच प्रकाशन करण्यात आले.**

- प्रसिद्ध तमिळ लेखक आणि साहित्य अकादमी विजेते अशोकमित्र यांच्या काल्पनिक आणि गैर-काल्पनिक कामांचा संग्रह 'फिक्शन अँड बियाँड' नुकतेच लॉन्च करण्यात आला.

अशोकमित्र बद्दल

- अशोकमित्र हे जगदीसा त्यागराजन यांचे टोपणनाव होते.
- ते एक भारतीय लेखक होते ज्यांना स्वातंत्र्योत्तर तमिळ साहित्यातील सर्वात प्रभावशाली व्यक्तिमत्त्व मानले जाते.
- त्यांनी 200 पेक्षा जास्त लघुकथा, नऊ कादंबऱ्या आणि इतर गद्य लेखनाव्यतिरिक्त सुमारे 15 कादंबऱ्या लिहिल्या आहेत.

तुम्हाला माहीत आहे का?

- अशोकमित्र हा साहित्य अकादमी पुरस्कार विजेते होते जो साहित्य क्षेत्रातील सर्वात प्रतिष्ठित पुरस्कार आहे.

विविध बातम्या**वैकल्पिक वाद निवारण (ADR)**

- कोर्टात न जाता पक्षांमधील वाटाघाटीद्वारे संघर्ष सोडवण्याच्या प्रक्रियेला वैकल्पिक वाद निवारण (ADR) असे म्हणतात.

पर्यायी विवाद निराकरण पद्धती**लवाद**

- लवाद ही एक प्रक्रिया आहे ज्यामध्ये पक्षकार वाद लवाद न्यायाधिकरणासमोर सादर केला जातो,
- राज्यकारभाराचा पुरस्कार संबंधित पक्षांवर बंधनकारक आहे.

मध्यस्थी

- मध्यस्थीमध्ये, संघर्षाच्या दोन्ही बाजूंना निःपक्षपाती असणारा तृतीय पक्ष सहमत ठरावावर पोहोचण्यासाठी पक्षांसोबत काम करतो.
- हा ऐच्छिक अनौपचारिक, न्यायालयाबाहेर सेटलमेंट आहे,
- निकाल नेहमीच कायदेशीर बंधनकारक नसतो.

सलोखा

- सामंजस्य हा विवादांचे निराकरण करण्याचा एक मार्ग आहे जेथे पक्ष करारावर पोहोचण्यासाठी समंजस व्यक्तीसह कार्य करतात.
- सामंजस्यकर्त्यांचे काम पक्षांना त्यांचे मतभेद बाजूला ठेवून अटींवर परस्पर सहमतीपूर्ण तोडगा काढण्यासाठी सहमती मिळवून देणे आहे.

तुम्हाला माहीत आहे का?

- लवाद आणि सामंजस्य कायदा 2021 मध्ये शेवटचा सुधारित करण्यात आला.

डिसीज एक्स

- डिसीज एक्स हा अनेकदा बातम्यांमध्ये दिसतो.
- जगभरातील शास्त्रज्ञ 'डिसीज एक्स' नावाच्या नवीन संभाव्य साथीच्या आजाराबाबत चेतावणी देत आहेत.
- ते म्हणतात की हा रोग वुहान व्हायरसपेक्षा 20 पट प्राणघातक असू शकतो.

बद्दल:

- डिसीज एक्स हा एक गूढ रोगकारक आहे, जो WHO च्या ब्लूप्रिंट प्राधान्य रोगांमध्ये समाविष्ट केला गेला आहे.
- हे झोनोटिक रोगाशी संबंधित असू शकते, शक्यतो आरएनए विषाणू, ज्या भागात एपिडर्मिलॉजिकल ट्रायड - पर्यावरण यजमान सतत संक्रमणास अनुकूल असतात.

कफला प्रणाली

- आखाती देशांच्या पायाभूत सुविधा निर्माण करणाऱ्या स्थलांतरित कामगारांच्या कामाच्या परिस्थिती आणि मृत्यूवर आणि मध्य पूर्वेतील मोठ्या प्रमाणावर मीडिया रिपोर्ट्सवर लक्ष केंद्रित केले आहे.

कफला प्रणाली म्हणजे काय?

- ही एक प्रायोजकत्व प्रणाली आहे जी स्थलांतरित कामगारांना एका नियोक्त्याशी बांधते
- आखाती देशांप्रमाणेच पश्चिम आशियातील अनेक देशांमध्ये याचा वापर केला जातो
- ही प्रणाली 1950 मध्ये उदयास आला
- आर्थिक भरभराटीच्या काळात तात्पुरते आणि फिरणारे मजूर उपलब्ध करून देण्याचा उद्देश.
- कफला प्रणाली स्थलांतरित कामगार, नियोक्ते आणि कराराच्या कालावधीवर आधारित आहे
- स्थलांतरित कामगार कायदेशीररित्या त्याच्या मालकाशी बांधील असतो.
- नियोक्त्याच्या परवानगीशिवाय कामगार देशात प्रवेश करू शकत नाही किंवा सोडू शकत नाही

तुम्हाला माहीत आहे का?

- आयएलओच्या अहवालात त्याला आधुनिक काळातील गुलामगिरी असे म्हटले आहे.

प्रिव्हेन्शन ऑफ मनी लॉड्रिंग ऍक्ट (PMLA)

- सर्वोच्च न्यायालयाने छत्तीसगडला पीएमएलएच्या तरतुदींच्या कायदेशीरतेला आव्हान देणारी याचिका मागे घेण्याची परवानगी दिली.

प्रिव्हेन्शन ऑफ मनी लॉड्रिंग ऍक्ट (PMLA)

- हा मनी लॉड्रिंग रोखण्यासाठी आणि मनी लॉड्रिंगमधून मिळवलेल्या किंवा त्यात गुंतलेल्या मालमत्तेच्या जप्तीची तरतूद करण्यासाठी एक कायदा आहे.
- PMLA अंतर्गत मनी लॉड्रिंगच्या गुन्ह्यांचा तपास करण्यासाठी वित्त मंत्रालयाच्या महसूल विभागातील अंमलबजावणी संचालनालय (ED) जबाबदार आहे.

TEST SERIES
MARATHI

महाराष्ट्र
KRUSHI VIBHAG 2023
लघुटंकलेखक व लघुलेखक भरती

07 Full Length Tests

TEST SERIES
MARATHI

महाराष्ट्र
KRUSHI VIBHAG 2023
वरिष्ठ लिपिक आणि
सहाय्यक अधीक्षक भरती

07 Full Length Tests

MPSC महापॅक

राज्यसेवा पूर्व संयुक्त गट ब / क
पूर्व मुख्य परीक्षांकरिता उपयुक्त

आता तयारी झाली एकदम सोपी !

Adda247

Saral Seva
MAHAPACK

महाराष्ट्र पोलीस, तलाठी, वनरक्षक, कृषी विभाग,
महानगरपालिका, नगरपरिषद, जिल्हा परिषद
& All Other State Exam

Live classes, Test Series,
Recorded Videos, E-Books